

Αριθμός 4472/2013

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ Β΄

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 12 Ιανουαρίου 2014, με την εξής σύνθεση: Φ. Αρναούτογλου, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Β΄ Τμήματος, Ε. Νίκα, Ι. Γράβαρης, Β. Καλαντζή, Εμμ. Κουσιουρής, Σύμβουλοι, Ι. Σύμπλης, Κ. Λαζαράκη, Πάρεδροι. Γραμματέας ο Ι. Μητροτάσιος, Γραμματέας του Β΄ Τμήματος.

Για να δικάσει την από 8 Μαΐου 2006 αίτηση:

της Εταιρείας Περιορισμένης Ευθύνης με την επωνυμία "ΚΛΙΚ Ε.Π.Ε.", που εδρεύει στην περιοχή Φοινικιά Ηρακλείου Κρήτης (οδός Μάνου Κατράκη), η οποία παρέστη με το δικηγόρο Δημήτριο Κουτσούκη (Α.Μ. 8187), που τον διόρισε με ειδικό πληρεξούσιο,

κατά των : 1) Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών, ο οποίος παρέστη με τον Ευάγγελο Μαρίνη, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, 2) Επιτροπής Ανταγωνισμού, που εδρεύει στην Αθήνα (οδός Πατησίων αρ. 10 και Κότσικα αρ. 1^Α), η οποία παρέστη με το δικηγόρο Βασίλειο Καραγιάννη (Α.Μ. 18844), που τον διόρισε με ειδικό πληρεξούσιο, 3) Εταιρείας με την επωνυμία «PROCTER & GAMBLE CORP.», που εδρεύει στο Οχάϊο Η.Π.Α. (Πλάζα αρ. 1), η οποία παρέστη με το δικηγόρο Ξενοφώντα Παπαρρηγόπουλο (Α.Μ. 9833), που τον διόρισε με ειδικό πληρεξούσιο, 4) Εταιρείας με την επωνυμία «CARPENTRAS CORP.», που εδρεύει στην Δημοκρατία του Παναμά στην πόλη του Παναμά (Κάλλε 50, No 102 Edificio Universal, Planta Baja), η οποία δεν παρέστη και 5) Εταιρείας με την επωνυμία «ROLCO BIANIL A.E.», που εδρεύει στην Αθήνα (Αγ. Άννης αρ. 115, Ρέντης), η οποία



παρέστη με το δικηγόρο Σταύρο Δήμα (Α.Μ. 10803), που τον διόρισε με ειδικό πληρεξούσιο.

Με την αίτηση αυτή η αναιρεσείουσα εταιρεία επιδιώκει να αναιρεθεί η υπ' αριθμ. 717/2006 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως του εισηγητή, Συμβούλου Ι. Γράβαρη.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τον πληρεξούσιο της αναιρεσείουσας εταιρείας, ο οποίος ανέπτυξε και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους αναίρεσως και ζήτησε να γίνει δεκτή η αίτηση, τους πληρεξούσιους της Επιτροπής Ανταγωνισμού, των αναιρεσίβλητων εταιρειών που παρέστησαν και τον αντιπρόσωπο του Υπουργού, οι οποίοι ζήτησαν την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου κ α ι

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

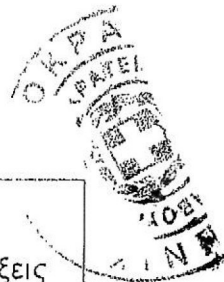
Σκέφθηκε κατά το Νόμο

1. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση, όπως συμπληρώνεται με δικόγραφο προσθέτων λόγων, ζητείται η αναίρεση της 717/2006 απόφασης του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, με την οποία απορρίφθηκε προσφυγή της αναιρεσείουσας εταιρείας κατά της 279/IV/2005 απόφασης της Επιτροπής Ανταγωνισμού. Με την τελευταία αυτή απόφαση η Επιτροπή είχε κρίνει ότι, σύμφωνα με το ν. 703/1977 περί ελεύθερου ανταγωνισμού, δεν συνέτρεχε λόγος απαγόρευσης της γνωστοποιηθείσας σ' αυτήν συγκέντρωσης των ήδη αναιρεσίβλητων εταιρειών «PROCTER & GAMBLE CO», «CARPENTRAS CO» και «ROLCO BIANIL A.E.». Παρεμβάσεις, εξ άλλου, των εν λόγω εταιρειών στη δίκη ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου υπέρ της απόφασης της Επιτροπής Ανταγωνισμού έγιναν δεκτές με την αναιρεσιβαλλομένη απόφαση.

2. Επειδή, στο άρθρο 35 του π.δ. 18/1989 περί του Συμβουλίου



της Επικρατείας, ορίζονται τα εξής: «1. Κατά τη διαδικασία γενικώς ενώπιον του Συμβουλίου εφαρμόζονται οι διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά για τα τέλη χαρτοσήμου καθώς και τα ειδικά τέλη και τα ένσημα [...] 3. Συγχρόνως με την κατάθεση του εισαγωγικού δικογράφου της δίκης με τα νόμιμα τέλη, καταβάλλονται και τα τέλη εγγραφής στο πινάκιο, των πρακτικών και της απόφασης. [...]». Κατά δε το άρθρο 36 του αυτού π.δ., όπως ίσχυε μετά την τροποποίησή του με το άρθρο 4 παρ.3 του ν. 2479/1997 και το άρθρο 22 παρ.8 του ν.3226/2004 (Α'24), «1. Το ένδικο μέσο που ασκείται στο Συμβούλιο της Επικρατείας απορρίπτεται ως απαράδεκτο, αν μέσα σε ένα μήνα από την κατάθεση του εισαγωγικού δικογράφου της δίκης δεν καταβληθεί παράβολο. Το παράβολο ορίζεται, όταν πρόκειται για [...] αίτηση αναίρεσεως, πλην εκείνων που αφορούν διαφορές κοινωνικής ασφάλισης, σε δέκα χιλιάδες (10.000) δραχμές [...] 4. Αν το ένδικο μέσο γίνει δεκτό ή υποβληθεί παραίτηση ή καταργηθεί η δίκη[...] το παράβολο αποδίδεται. Αν το ένδικο μέσο απορριφθεί, το παράβολο καταπίπτει υπέρ του Δημοσίου. Το Συμβούλιο, εκτιμώντας τις περιστάσεις, μπορεί να διατάξει την απόδοση του παραβόλου ακόμη και όταν απορρίπτεται το ένδικο μέσο. Μπορεί επίσης να απαγγείλει και το διπλασιασμό του παραβόλου σε περίπτωση προφανώς απαράδεκτου ή αστήρικτου ένδικου μέσου [...]». Εξ άλλου, στο υπό τον τίτλο «Τέλη» άρθρο 31 του ν. 703/1977 «περί ελέγχου μονοπωλίων και ολιγοπωλίων και προστασίας του ελευθέρου ανταγωνισμού» (Α'278), όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο, ορίζονται τα εξής: «1. [...] 2. Η προσφυγή, η αίτηση αναίρεσης, η ανακοπή, η αίτηση αναθεώρησης και η παρέμβαση που ασκούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου στα διοικητικά δικαστήρια, καθώς και η ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού αίτηση επανασυζήτησης, πρέπει, με την ποινή του απαραδέκτου, να συνοδεύονται από γραμμάτιο καταβολής παραβόλου τριάντα χιλιάδων (30.000) δραχμών και γραμμάτιο καταβολής τελών συζητήσεως δέκα χιλιάδων (10.000) δραχμών, που εκδίδονται από το αρμόδιο δημόσιο



ταμείο. Ως προς την απόδοση του παραβόλου εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 171 παρ. 5 του Κώδικα Φορολογικής Δικονομίας και του άρθρου 36 παρ.4 του νομοθετικού διατάγματος 170/1973 [ήδη κωδ.π.δ. 18/1989] «περί Συμβουλίου Επικρατείας». Από την υποχρέωση αυτή απαλλάσσεται το Δημόσιο. 3. Τα υπέρ του Δημοσίου τέλη χαρτοσήμου στα δικόγραφα και προσαγόμενα έγγραφα, καθώς και τα υπέρ του Ταμείου Συντάξεως Νομικών, του Ταμείου Χρηματοδοτήσεως Δικαστικών Κτιρίων και του Ταμείου Προνοίας Δικηγόρων Αθηνών τέλη για την εγγραφή στο πινάκιο, την παράσταση δικηγόρου, την κατάθεση δικογράφων ή υπομνημάτων και την εν γένει συζήτηση των υποθέσεων ορίζονται για μεν την ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού διαδικασία ίσα προς τα της ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου διαδικασία, για δε τις ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου και του Συμβουλίου Επικρατείας διαδικασίες στο διπλάσιο των τελών των συνήθων οικείων διαδικασιών.». Με το άρθρο 26 παρ.9 περ. γ' του ν. 3373/2005 (Α'188), που, σύμφωνα με το άρθρο 35 αυτού, άρχισε να ισχύει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (2.8.2005), τα πιο πάνω παράβολο και τέλη «αναπροσαρμόσθηκαν» σε 300 και 100 ευρώ, αντιστοίχως. Από τις ανωτέρω διατάξεις συνάγεται ότι αιτήσεις αναιρέσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας επί διαφορών προστασίας ελεύθερου ανταγωνισμού, όπως η προκειμένη, επί των οποίων (αιτήσεων) δεν εφαρμόζεται ο Κώδικας Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999, Α' 97), όπως ρητώς ορίζεται στο άρθρο 1, καθώς και στο άρθρο 81 παρ. 2 αυτού, υπόκεινται επί ποινή απαραδέκτου, κατά τους ειδικότερους ορισμούς των διατάξεων αυτών, στο παράβολο και τα τέλη συζητήσεως που προβλέπονται στην εφαρμοστέα επί των εν λόγω διαφορών ειδική διάταξη του άρθρου 31 παρ. 2 του ν. 703/1977. Ειδικότερα, η τύχη του παραβόλου (κατάπτωση, διπλασιασμός ή απόδοση στον αιτούντα) συναρτάται με την έκβαση και τις εν γένει περιστάσεις της δίκης, κατά τους ως άνω ορισμούς του π.δ. 18/1989. Εν όψει των ρυθμίσεων αυτών, η υποχρέωση

καταβολής του – που αποβλέπει στην αποτροπή ασκήσεως απερίσκεπτων αιτήσεων και, συνακόλουθα, στην εύρυθμη λειτουργία των δικαστηρίων και την αποτελεσματική απονομή της δικαιοσύνης – δεν αντίκειται στα περί παροχής δικαστικής προστασίας άρθρα 20 παρ. 1 του Συντάγματος και 6 παρ. 1 της ΕΣΔΑ, ούτε στην αρχή της αναλογικότητας. Ο καθορισμός, εξ άλλου, του ειδικού αυτού παραβόλου σε ποσό μεγαλύτερο από το προβλεπόμενο στο π.δ. 18 για τις αιτήσεις αναιρέσεως εν γένει δικαιολογείται, κατ' αρχήν – και γι αυτό δεν αντίκειται στις πιο πάνω διατάξεις του Συντάγματος και της ΕΣΔΑ, καθώς και στην αρχή της ισότητας – εν όψει της φύσεως των υποθέσεων ανταγωνισμού, στις οποίες αναφέρεται (πρβλ. ΣτΕ 1852/2009, Ολομ.). Εξ άλλου, λόγω της φύσεως επίσης των υποθέσεων αυτών, η οποία τους προσδίδει υψηλή, κατ' αρχήν προτεραιότητα κατά τον καθορισμό από το δικαστήριο της σειράς εκδικάσεως των εκκρεμών υποθέσεων, ούτε ο κατά τ' ανωτέρω καθορισμός τελών συζητήσεως αντίκειται στις πιο πάνω υπερνομοθετικές διατάξεις, αντίθετα με τα προβαλλόμενα με την κρινόμενη αίτηση. Εν όψει των ανωτέρω, νομίμως έχουν καταβληθεί για την αίτηση αυτή τα ποσά που προβλέπονται, κατά τ' ανωτέρω, στα άρθρα 31 ν. 703/1977 και 26 παρ. 9 περ. γ' ν. 3373/2005 για τέλη και παράβολο (1009247-50/2006 ειδικά γραμμάτια παραβόλου, σειράς Α'), το δε αίτημα της αναιρεσείουσας για επιστροφή του πέραν των 30 ευρώ παραβόλου, καθώς και των τελών συζητήσεως ανεξαρτήτως εκβάσεως της δίκης, πρέπει ν' απορριφθεί.

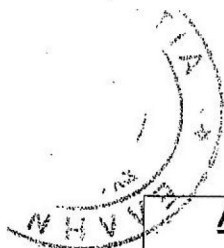
3. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση ζητείται, μεταξύ άλλων, η αναίρεση της προσβαλλόμενης απόφασης, καθ' ο μέρος δεν διατάχθηκε με αυτήν η επιστροφή στην αναιρεσείουσα ποσών παραβόλου και τελών συζητήσεως 289,04 και 100 ευρώ, αντιστοίχως, τα οποία καταβλήθηκαν με την προσφυγή της κατ' εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων του άρθρου 31 του ν. 703/1977. Κατά το μέρος όμως αυτό η αίτηση είναι απορριπτέα ως απαράδεκτη, διότι αμφισβητεί κεφάλαιο της διαφοράς με χρηματικό αντικείμενο υπολειπόμενο του κατά την άσκηση της αιτήσεως κατωτάτου



ορίου των 2.000.000 δραχμών (5900 ευρώ), το οποίο οριζόταν ως προϋπόθεση παραδεκτού της αιτήσεως αναιρέσεως με τη διάταξη της παραγράφου 3 του άρθρου 53 του π.δ. 18/1989 (Α' 8), όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 36 του ν. 2721/1999 (Α' 112) και, στη συνέχεια, ως προς την πρώτη περίοδο αυτής, με το άρθρο 5 του ν. 2944/2001 (Α' 222), χωρίς να προβάλλεται ότι συντρέχουν οι κατά τη διάταξη αυτή συνθήκες που θα καθιστούσαν κατ' εξαίρεση παραδεκτή την άσκηση της αιτήσεως.

4. Επειδή, κατά τα λοιπά η αίτηση ασκείται παραδεκτώς.

5. Επειδή, στον ως άνω ν. 703/1977 για τον ελεύθερο ανταγωνισμό, όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο, ορίζονται τα εξής: «ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α' ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΝ ΡΥΘΜΙΣΕΩΣ Άρθρον 1 1. Απαγορεύονται πάσαι αι συμφωνίαι μεταξύ επιχειρήσεων [...] αι οποίαι έχουν ως αντικείμενον ή αποτέλεσμα την παρακώλυσιν, τον περιορισμόν ή την νόθευσιν του ανταγωνισμού [...]. Άρθρο 2 [...] 1. Απαγορεύεται η υπό μιας ή περισσοτέρων επιχειρήσεων καταχρηστική εκμετάλλευσις της δεσποζούσης θέσεως αυτών επί του συνόλου ή μέρους της αγοράς της χώρας [...]. Η καταχρηστική αυτή εκμετάλλευσις δύναται να συνίσταται ιδία: α) εις τον άμεσον ή έμμεσον εξαναγκασμόν προς καθορισμόν είτε των τιμών αγοράς ή πωλήσεως είτε άλλων μη ευλόγων όρων συναλλαγής, β) εις τον περιορισμόν της παραγωγής, της καταναλώσεως ή της τεχνολογικής αναπτύξεως επί ζημία των καταναλωτών, γ) εις την εφαρμογήν ανίσων όρων δι' ισοδυνάμους παροχάς, ιδία εις την αδικαιολόγητον άρνησιν πωλήσεων, αγορών ή άλλων συναλλαγών, κατά τρόπον ώστε επιχειρήσεις τινες να τίθενται εις μειονεκτικήν εν τω ανταγωνισμώ θέσιν [...] Άρθρο 4β [όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 1 παρ. 4 του ν. 2837/2000, Α'178...] Κάθε συγκέντρωσις επιχειρήσεων πρέπει να γνωστοποιείται στην Επιτροπή Ανταγωνισμού [...] όταν: α) με τη συγκέντρωσις αποκτάται ή αυξάνεται μερίδιο αγοράς [...] που αντιπροσωπεύει στην εθνική αγορά ή σε ένα σημαντικό [...] τμήμα της,



τουλάχιστον τριάντα πέντε τοις εκατό (35%) του συνολικού κύκλου εργασιών [...] β) [...] Άρθρο 4γ [όπως προσετέθη με το άρθρο 2 παρ.4 του ν. 2296/1995, Α'43...] 1. Με απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού απαγορεύεται κάθε συγκέντρωση επιχειρήσεων, που υπόκειται σε προηγούμενη γνωστοποίηση και οποία μπορεί να περιορίσει σημαντικά τον ανταγωνισμό στην εθνική αγορά ή σε ένα σημαντικό [...] τμήμα της και ιδίως με τη δημιουργία ή ενίσχυση δεσπόζουσας θέσης [...]».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ' ΕΝΔΙΚΟΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ Άρθρο 14 [Όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 4 παρ.14 περ. α και β του ν. 2296/1995] 1. Οι αποφάσεις της Επιτροπής Ανταγωνισμού [...] υπόκεινται σε προσφυγή ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών [...] 3. Δικαίωμα προσφυγής έχουν: α) οι επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων κατά των οποίων εκδόθηκε η απόφαση, β) εκείνος που υπέβαλε καταγγελία για παράβαση των διατάξεων του παρόντος νόμου, γ) το Δημόσιο διά του Υπουργού Εμπορίου, δ) οποιοσδήποτε τρίτος που έχει έννομο συμφέρον.». Άρθρο 16. 1. Εξαιρουμένης της περιπτώσεως καθ' ην εν τω παρόντι νόμω προβλέπεται ή εξ αυτού προκύπτει διάφορος ρύθμισης, εις τας ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων διεξαγομένας κατ' αυτόν δίκας, εφαρμόζονται, ως εκάστοτε ισχύουν, αι διατάξεις του Κώδικος Φορολογικής [και ήδη Διοικητικής] Δικονομίας [...]. Άρθρο 24 1. Σε καταγγελία για παράβαση των διατάξεων των άρθρων 1 παρ. 1 και 2 και 2α δικαιούται κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο.». Εξ άλλου, στο άρθρο 64 παρ. 1 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999), όπου παραπέμπουν οι πιο πάνω διατάξεις, ορίζεται ότι «προσφυγή μπορεί να ασκήσει εκείνος: α) ο οποίος έχει άμεσο, προσωπικό και ενεστώς έννομο συμφέρον, ή β) στον οποίο αναγνωρίζεται τέτοιο δικαίωμα από ειδική διάταξη νόμου.». Τέλος, στο άρθρο 18 του ισχύοντος κατά τον κρίσιμο χρόνο Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (963/2001 κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Οικονομικών και Ανάπτυξης,



Β'361), ορίζεται ότι «οποιοσδήποτε τρίτος, φυσικό ή νομικό πρόσωπο, μπορεί να υποβάλει υπόμνημα σε κάθε υπόθεση που συζητείται στην Επιτροπή Ανταγωνισμού» (παρ.1), ότι «το υπόμνημα κατατίθεται στη Γραμματεία της Επιτροπής, αποτελεί στοιχείο του φακέλου της υπόθεσης και επιδίδεται, με τη φροντίδα του υποβάλλοντος αυτό, στα ενδιαφερόμενα μέρη, τουλάχιστον πέντε (5) ημέρες πριν από τη συζήτηση της υπόθεσης, επί ποινή απαραδέκτου (παρ.2), και ότι «ο Πρόεδρος ή η Ολομέλεια ή το Τμήμα της Επιτροπής, στο οποίο συζητείται η υπόθεση, μπορεί να κλητεύσει στη συζήτηση οποιονδήποτε τρίτο, εφόσον κρίνει ότι η συμμετοχή του συμβάλλει στην εξέταση της υπόθεσης.»

6. Επειδή, από τις ανωτέρω διατάξεις του ν. 703 και του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, εν συνδυασμώ ερμηνευόμενες, συνάγεται ότι προσφυγή κατ' αποφάσεως της Επιτροπής Ανταγωνισμού επί των ως άνω αντικειμένων, μπορεί μεν να ασκήσει, κατά το άρθρο 14 του ν. 703/1977, εκτός από αυτόν κατά του οποίου εκδόθηκε η απόφαση ή εκείνον που υπέβαλε τη σχετική καταγγελία, και «οποιοσδήποτε τρίτος που έχει έννομο συμφέρον», στην τελευταία όμως αυτή περίπτωση, για να είναι το συμφέρον τού «τρίτου» «έννομο», πρέπει να είναι άμεσο, προσωπικό και ενεστώς, και να απορρέει από τη διατάραξη σχέσης ή κατάστασης η οποία εμπίπτει στο ρυθμιστικό πεδίο του δικαίου του ανταγωνισμού, πρέπει δηλαδή να αντιστοιχεί σε βλάβη την οποία η προσβαλλόμενη απόφαση προκαλεί αμέσως στον προσφεύγοντα εξαιτίας των συνεπειών της για τον ανταγωνισμό στη σχετική αγορά όπου αυτός δραστηριοποιείται. Εξ άλλου, η κατάθεση υπομνήματος τρίτου κατά τη διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού, προβλεπόμενη, κατά τ' ανωτέρω, στον οικείο Κανονισμό προς το σκοπό της πληρέστερης στη φάση εκείνη διάγνωσης των σχετικών υποθέσεων, η οποία, κατά την έννοια της σχετικής διάταξης, δεν αρκεί, μόνη αυτή, για την περαιτέρω συμμετοχή αυτού στη διοικητική διαδικασία, δεν αρκεί ούτε για τη νομιμοποίησή του σε άσκηση προσφυγής κατά της απόφασης της

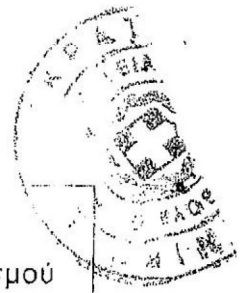
Επιτροπής, ενόσω δεν συντρέχει στο πρόσωπό του έννομο συμφέρον υπό την προεκτεθείσα έννοια. Οι ρυθμίσεις αυτές, εξαρτώντας την παροχή δικαστικής προστασίας στο πεδίο του δικαίου του ανταγωνισμού από την προσβολή δικαιώματος ή συμφέροντος εκ του δικαίου τούτου, συνάδουν με τις διατάξεις του Συντάγματος και της ΕΣΔΑ [άρθρα 20 (παρ. 1) και 6, αντιστοίχως] για το δικαίωμα έννομης προστασίας από τα δικαστήρια και για τη δίκαιη δίκη.

7. Επειδή, εν προκειμένω, όπως προκύπτει από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, στις 15.10.2004 η εταιρεία PROCTER & GAMBLE COMPANY γνωστοποίησε στην Επιτροπή Ανταγωνισμού, κατά το άρθρο 4β του ν. 703, την αγορά περιουσιακών στοιχείων (δικαιώματα, τίτλοι και δικαιώματα εκμετάλλευσης επί σημάτων, διπλώματα ευρεσιτεχνίας κ.λπ.) της εταιρείας CARPENTRAS CORPORATION με βάση το από 7.10.2004 σχετικό συμφωνητικό που υπογράφηκε από τις εν λόγω εταιρείες, καθώς και τις εταιρείες PROCTER & GAMBLE INTERNATIONAL OPERATIONS S.A. και ROLCO BIANIL (ως εγγυήτρια). Κατά τη διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής, η αναιρεσείουσα κατέθεσε υπόμνημα, κατά το ανωτέρω άρθρο 18 του Κανονισμού, και ζήτησε, όπως και άλλες δύο εταιρείες (HENKEL ΕΛΛΑΣ ΑΒΕΕ και COLGATE-PALMOLIVE ΕΛΛΑΣ Α.Ε.), να έχει πρόσβαση στα στοιχεία του φακέλου και να μετάσχει στη συζήτηση. Η Επιτροπή, με τη σκέψη ότι η κατάθεση υπομνήματος από τρίτο επιτρέπεται μεν από τον Κανονισμό Λειτουργίας της προκειμένου αυτός «να καταστήσει γνωστή στην Επιτροπή την άποψή του σε ό,τι αφορά τις ευμενείς ή δυσμενείς σε βάρος του συνέπειες από την έκβαση της εξεταζόμενης υπόθεσης», δεν του παρέχει όμως το δικαίωμα να συμμετέχει κατά τα λοιπά στην υπόθεση και να έχει ελεύθερη πρόσβαση στα στοιχεία του φακέλου, δέχθηκε μεν την κατάθεση των υπομνημάτων της αναιρεσείουσας και των άλλων δύο ως άνω εταιρειών, περαιτέρω όμως μόνον τις τελευταίες αυτές εξέτασε κατά τη συζήτηση της υποθέσεως. Ακολούθως δε, εξέδωσε την επίδικη απόφαση, με την οποία



δέχθηκε ότι «δεν συντρέχει νόμιμος λόγος απαγόρευσης της [γνωστοποιηθείσας κατά τ' ανωτέρω] συγκέντρωσης επιχειρήσεων η οποία θα πραγματοποιηθεί με την αγορά περιουσιακών στοιχείων της εταιρείας CARPENTRAS CORPORATION από την εταιρεία PROCTER & GAMBLE COMPANY σύμφωνα με το από 7.10.2004 συμφωνητικό.». Την απόφαση αυτή προσέβαλε η αιτούσα με την προσφυγή της στο Διοικητικό Εφετείο Αθηνών, προβάλλοντας λόγους που αναφέρονταν, αφ' ενός μεν στον «αποκλεισμό» της από την (πέραν της καταθέσεως υπομνήματος) συμμετοχή στη διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής, αφ' ετέρου δε στη νομιμότητα της ένδικης συγκέντρωσης, ισχυριζόμενη, ως προς αυτήν, ότι, αντίθετα προς τα κριθέντα από την Επιτροπή, περιόριζε παράνομα τον ανταγωνισμό στις σχετικές αγορές [παραγωγής ορισμένων καταναλωτικών προϊόντων, όπως απορρυπαντικών ρούχων, καθαριστικών πιάτων κ.λπ.]. Σχετικά με το έννομο συμφέρον της στην άσκηση της προσφυγής η αναιρεσείουσα ισχυρίσθηκε τα ακόλουθα: Ότι, κατά το άρθρο 14 παρ. 1 περ. δ' του ν. 703/1977 έννομο συμφέρον έχει «μια επιχείρηση που θίγεται από τη σχεδιαζόμενη συγκέντρωση», όπως «οι ανταγωνιστές, οι προμηθευτές, οι διανομείς, οι ενώσεις καταναλωτών, ακόμη και ο μεμονωμένος καταναλωτής» · ότι το δικό της έννομο συμφέρον συνίστατο στο ότι «ετύγχανε αποκλειστικός αντιπρόσωπος και διανομέας της ROLCO BIANIL AE», η οποία, όπως ισχυριζόταν (η αναιρεσείουσα), δεν είχε απλώς την αποκλειστική άδεια χρήσης των σημάτων που μεταβιβάζονταν στην PROCTER & GAMBLE CO, αλλά στην πραγματικότητα ήταν η κυρία των σημάτων αυτών (η φερομένη ως κυρία και μεταβιβάζουσα ως άνω CARPENTRAS CO ήταν, κατά την αιτούσα, παρένθετο πρόσωπο) · ότι, ειδικότερα, η αναιρεσείουσα ήταν «από το 1994 αποκλειστικός διανομέας και ταυτόχρονα αντιπρόσωπος (για ορισμένους μεγάλους πελάτες) των προϊόντων της εταιρείας ROLCO BIANIL AE για ολόκληρη την Κρήτη», αγοράζοντας και μεταπωλώντας όλα τα προϊόντα της · ότι, «για να μπορεί να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις προώθησης και διανομής των

προϊόντων» αυτών, είχε προβεί, το 2002-2003, «κατόπιν παρότρυνσης» της ROLCO, σε επενδύσεις ύψους [] ευρώ (αγορά οικοπέδου, κατασκευή αποθηκευτικού-διανεμητικού κέντρου κ.λπ.) · ότι «με τη σχεδιαζόμενη συγκέντρωση [...], είναι παραπάνω από βέβαιο ότι θα επέλθει ως αναπόδραστη συνέπεια αυτής η λήξη της αποκλειστικής συνεργασίας [με την αναιρεσείουσα] με αυτόθροη περαιτέρω συνέπεια την οικονομική καταστροφή της [...] και την περιέλευσή της σε δεινή ανταγωνιστική θέση σε σχέση με ομοειδείς επιχειρήσεις», δεδομένου μάλιστα ότι η ROLCO, με επιστολή της από 10.5.2005, είχε ήδη προβεί «σε ξαφνική και παράνομη καταγγελία της σύμβασης της αποκλειστικής αντιπροσωπείας και διανομής με ισχύ 30.6.05». Ισχυρίσθηκε ακόμη η αιτούσα ότι η ζημία της «λόγω υλοποίησης της μη σύνομης συγκέντρωσης συνίσταται όχι μόνο στην εκτόπισή της από την αγορά» αλλά και σε [] και σε «καταγγελίες εργαζομένων», «στο βωμό μιας συγκέντρωσης η οποία περιορίζει σημαντικά τον ανταγωνισμό σε πολλές σχετικές αγορές ενισχύοντας κατά τα λοιπά ακόμη περαιτέρω τον πολυεθνικό γίγαντα έτσι ώστε να παραλύσει σταδιακά ο ανταγωνισμός και σε άλλες λιγότερο τώρα θιγόμενες αγορές.». Και ότι, δεδομένου ότι τα προϊόντα της ROLCO αντιπροσώπευαν «πάνω από [] του τζίρου αγορών και πωλήσεων» της, χωρίς τη διανομή των προϊόντων αυτών η επιχείρησή της δεν θα ήταν βιώσιμη, αφού «οι μεγάλοι παραγωγοί και προμηθευτές καταναλωτικών αγαθών έχουν αναπτυγμένα δίκτυα στην Κρήτη οπότε είναι αδύνατη η πρόσβασή της σε εναλλακτικές πηγές προμήθειας», η δε PROCTER & GAMBLE «διαθέτει «σύστημα πωλητών-υπαλλήλων.». Παράλληλα, η αιτούσα υποστήριξε ότι το έννομο συμφέρον της θεμελιωνόταν και στην κατάθεση του υπομνήματός της στην Επιτροπή Ανταγωνισμού, η οποία, ισοδυναμούσα με άσκηση παρεμβάσεως, είχε την ίδια όπως και η καταγγελία νομιμοποιητική λειτουργία. Το διοικητικό εφετείο, με την αναιρεσιβαλλομένη απόφαση, έκρινε κατ' αρχάς ότι η



κατάθεση του υπομνήματος της αιτούσας στην Επιτροπή Ανταγωνισμού δεν αποτελούσε παρέμβαση ούτε υποχρέωνε την Επιτροπή να την καλέσει κατά τη συζήτηση · το δε γεγονός ότι είχαν κληθεί οι άλλες δύο πιο πάνω εταιρείες (HENKEL και COLGATE-PALMOLIVE) εδικοιοιογείτο και δεν συνιστούσε άνιση μεταχείριση, γιατί αυτές «ήταν ανταγωνίστριες των αμέσως ενδιαφερομένων εταιρειών» (ενώ η αιτούσα απλώς διανομέας και αντιπρόσωπος) και, συνεπώς, η διαφορετική μεταχείρισή τους «ήταν επιβεβλημένη για την πληρέστερη διάγνωση της υπόθεσης.». Ακολούθως, το δικαστήριο έκρινε ότι η αναιρεσεύουσα δεν είχε έννομο συμφέρον στην άσκηση της προσφυγής, με τη σκέψη ότι, κατά το άρθρο 14 παρ. 3 εδ. δ' του ν. 703/1977, τρίτοι μπορούν ν' ασκήσουν προσφυγή κατ' αποφάσεως της Επιτροπής Ανταγωνισμού μόνο αν η απόφαση τους «αφορά άμεσα και ατομικά», με την έννοια ότι «μεταξύ της απόφασης και του αποτελέσματος υπάρχει αιτιώδης σχέση» και ότι η απόφαση τους «θίγει λόγω ιδιαίτερων ιδιοτήτων τους ή μιας πραγματικής κατάστασης που τους χαρακτηρίζει» εξατομικεύοντάς τους «κατά τρόπο ανάλογο με εκείνο του αποδέκτη», και ότι στην προκειμένη περίπτωση «δεν υφίστατο αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ της απόφασης της Επιτροπής και της ζημίας την οποία υπέστη, όπως ισχυρίζεται [η αιτούσα] λόγω της "παράνομης καταγγελίας" της σύμβασης αντιπροσωπείας από την ΡΟΛΚΟ ΒΙΑΝΙΑ.». Ειδικότερα, το διοικ. εφετείο δέχθηκε ότι «η συμβατική σχέση της [αναιρεσεύουσας] με την ΡΟΛΚΟ ΒΙΑΝΙΑ και τα εξ αυτής απορρέοντα δικαιώματα και υποχρεώσεις ουδεμία σχέση έχουν με την προσβαλλόμενη απόφαση, η οποία έκρινε τη νομιμότητα της συγκέντρωσης βάσει της νομοθεσίας περί ανταγωνισμού» και ότι «Η καταγγελία της ΡΟΛΚΟ ΒΙΑΝΙΑ «της μεταξύ αυτών υπαρχούσης συμβάσεως είναι αποτέλεσμα μεταγενέστερης ενέργειας, δεν είναι δε η προσβαλλόμενη απόφαση εκείνη η οποία προκάλεσε την καταγγελία.». «Στην προσβαλλόμενη απόφαση» - συνεχίζει η αναιρεσιβαλλομένη- δεν υπάρχει σκέψη ή όρος περί διατήρησης ορισμένων δεσμεύσεων προς πελάτες, συνεργάτες κ.λπ. η παράβαση του οποίου θα μπορούσε

Η Ν Ν 2

ενδεχομένως να ερμηνευθεί ότι θίγει την [αιτούσα], θέτουμε αυτήν υπό την προστασία των διατάξεων του νόμου 703/1977. Ως εκ τούτου [...], δεν εξατομικεύεται [η αναιρεσείουσα] στην προκειμένη περίπτωση κατά τρόπο ανάλογο με εκείνο των αποδεκτών της προσβαλλόμενης απόφασης λόγω του ότι είναι διανομέας ή αντιπρόσωπος της τρίτης παρεμβαίνουσας [ΡΟΛΚΟ]», και «κατά συνέπεια, η [αιτούσα] μόνο με αγωγή του αστικού δικαίου μπορεί να στραφεί κατά της ως άνω εταιρείας, αιτούσα αποζημίωση για την αντισυμβατική συμπεριφοράς αυτής, όπως ισχυρίζεται, το δικαίωμα όμως αυτό είναι διάφορο του εννόμου συμφέροντος που απαιτείται για την άσκηση προσφυγής κατά της απόφασεως της Επιτροπής [...]». Με τις σκέψεις αυτές το διοικητικό εφετείο απέρριψε την προσφυγή.

8. Επειδή, η πιο πάνω κρίση της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης περί ελλείψεως εννόμου συμφέροντος της αναιρεσείουσας εταιρείας είναι νομίμως και επαρκώς, κατ' αρχήν, αιτιολογημένη. Διότι, η εταιρεία αυτή, δραστηριοποιούμενη σε αγορά διανομής των ένδικων προϊόντων, δηλαδή σε αγορά άλλης βαθμίδας από εκείνη της επίδικης συγκέντρωσης, που είχε ως αντικείμενο την παραγωγή των προϊόντων αυτών, προέβαλε μεν με την προσφυγή της την επίδραση που είχε κατά την άποψή της η συγκέντρωση στη συμβατική της σχέση (αντιπροσωπείας και διανομής) με την ως άνω εταιρεία ΡΟΛΚΟ και τη συνακόλουθη ζημία της από την παράνομη, όπως ισχυρίσθηκε, καταγγελία της σύμβασης αυτής, δεν διέλαβε όμως ειδικούς ισχυρισμούς σχετικά με το ζήτημα που ήταν κρίσιμο για τη θεμελίωση του εννόμου συμφέροντός της, σύμφωνα με τα εκτεθέντα στη σκέψη 6 της παρούσας απόφασης, το εάν, δηλαδή, και πώς επιδρούσε η επίδικη συγκέντρωση στις συνθήκες ανταγωνισμού που επικρατούσαν στη δική της σχετική αγορά, και αν η επίδραση αυτή έβλαπτε περαιτέρω τη δική της ανταγωνιστική θέση στην αγορά αυτή. Υπό τα δεδομένα αυτά, η προσφυγή είχε πράγματι ασκηθεί χωρίς έννομο συμφέρον, όπως ορθώς κρίθηκε με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, τα

δε περί του αντιθέτου προβαλλόμενα με την κρινόμενη αίτηση και τους προσθέτους λόγους είναι αβάσιμα και απορριπτέα. Ειδικότερα, ούτε η απόρριψη της προσφυγής για το λόγο αυτό αντίκειται, καθ' εαυτήν, κατά τα προεκτεθέντα (σκ. 4), στις διατάξεις του Συντάγματος και της ΕΣΔΑ περί δικαστικής προστασίας, ούτε το δεδικασμένο από την αναιρεσιβαλλομένη, το οποίο περιορίζεται στο ζήτημα του εννόμου συμφέροντος, εμποδίζει την αναιρεσείουσα να διεκδικήσει στα πολιτικά δικαστήρια τα δικαιώματά της από την συμβατική της σχέση με την πιο πάνω εταιρεία ή από άλλη αιτία ή να αμυνθεί κατά αγωγών εναντίον της από τους αντιδίκους της για δυσφήμιση, ώστε να παραβιάζονται εκ του λόγου τούτου, όπως αβασίμως ισχυρίζεται, οι περί δικαστικής προστασίας διατάξεις, ή οι διατάξεις του άρθρου 13 ή του Πρώτου Προσθέτου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ για την αποτελεσματική προστασία των δικαιωμάτων και ελευθεριών και την προστασία της ιδιοκτησίας, αντιστοίχως, ή η αρχή της αναλογικότητας ή της ισότητας (σε σχέση με τη διαφορετική περίπτωση των ανταγωνιστών των συγκεντρουμένων επιχειρήσεων, οι οποίοι, έχοντας έννομο συμφέρον εκ του ανταγωνισμού, νομιμοποιούνται να προσφύγουν κατά της απόφασης της Επιτροπής.). Εξ άλλου, ελλείψει εννόμου συμφέροντος, κατά τ' ανωτέρω, δεν αρκούσε, κατά τα εκτεθέντα στη σκέψη 4, η κατάθεση υπομνήματος της αιτούσας στην Επιτροπή Ανταγωνισμού ούτε για την περαιτέρω συμμετοχή της στη διοικητική διαδικασία ούτε για τη νομιμοποίησή της στην άσκηση της προσφυγής. Υπό τα δεδομένα, τέλος, αυτά, δεν ήταν κρίσιμοι, όπως ισχυρίζεται η αιτούσα, και ορθώς δεν ελήφθησαν υπ' όψη από το διοικ. εφετείο, ισχυρισμοί της - και έγγραφα που είχε επικαλεσθεί - σχετικά με την καταγγελία της σύμβασής της με τη ΡΟΛΚΟ και το συσχετισμό της με την επίδικη συγκέντρωση, καθώς και αναφορικά με τη σχέση των εταιρειών ΡΟΛΚΟ και CARPENTRAS ως προς την κυριότητα των ένδικων σημάτων.

9. Επειδή, κατόπιν αυτών, και καθώς δεν προβάλλεται άλλος

./.

Λόγος αναιρέσεως, η κρινόμενη αίτηση πρέπει ν' απορριφθεί στο σύνολό της.

Διά ταύτα

Απορρίπτει την αίτηση.

Διατάσσει την κατάπτωση του παραβόλου.

Επιβάλλει στην αναιρεσείουσα τη δικαστική δαπάνη του Δημοσίου, της Επιτροπής Ανταγωνισμού, της «PROCTER & GAMBLE CORP» και της «ROLCO BIANIL AE», που ανέρχεται σε τετρακόσια εξήντα (460) ευρώ για τον καθένα.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 12 και 24 Ιανουαρίου και στις 14 Νοεμβρίου 2011 και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 18^{ης} Δεκεμβρίου 2013.

Ο Πρόεδρος του Β' Τμήματος Ο Γραμματέας του Β' Τμήματος

Φ. Αρναούτογλου

Ι. Μητροτάσιος

ΣΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ

Εντέλλεται προς κάθε δικαστικό επιμελητή να εκτελέσει όταν του το ζητήσουν την παραπάνω απόφαση τους Εισαγγελείς να ενεργήσουν κατά την αρμοδιότητά τους και τους Διοικητές και τα άλλα όργανα της Δημόσιας Δύναμης να βοηθήσουν όταν τους ζητηθεί.

Η εντολή πιστοποιείται με την σύνταξη και την υπογραφή του παρόντος.

Αθήνα, 27 - 1 - 2014

Ο Πρόεδρος του Β' Τμήματος

Ο Γραμματέας του Β' Τμήματος

Φ. Αρναούτογλου

Ι. Μητροτάσιος

